

Asia: VN/10384/2019

Valtionavustustoiminnan sanasto

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Erittäin tervetullut ja huolellisesti laadittu sanasto, joka selkiyttää alan toimijoiden viestintää ja yhtenäistää termien käyttöä.

Sanaston esipuheessa on kerrottu sanaston tavoitteet. Valmiissa sanastossa voisi selkeämmin kertoa myös eri kohderyhmistä. Riippuen siitä, mitä kohderyhmät ovat, sanastoon voisi lisätä myös listan käytetyistä lyhenteistä (esim. ministeriöt, Taike, STEA).

Huomautuksissa on erinomaisesti käytetty esimerkkejä havainnollistamaan määritelmiä.

1 Huomautuksen 3. kappaleessa havainnollistetaan asiaa esimerkillä ”Museovirasto myöntää vuonna 2019...” Olisi luontevampaa, jos verbi olisi imperfektissä (myönsi), kun viitataan menneeseen aikaan.

Huomautuksen 6. kappaleessa on turha e-kirjain: valtionavustukseen synonyymina valtionavustuksen synonyymina.

Hienoa, että suositetaan välttämään termejä valtioneuvosto ja valtionapu ja pyritään siten yhtenäistämään termien käyttöä! Olisiko mahdollista viedä suositus vielä askeleen pidemmälle ja suosittaa myös termiä valtionavustusviranomaisen?

Huomautuksen viimeisessä kappaleessa lukee ”Valtionapu-termiä käytetään valtionavustuksen synonyymina joidenkin yhdyssanojen osana, mutta sitä ei suositeta käytettäväksi itsenäisenä terminä.” Olisiko kuitenkin parempi selittää laajemmin, miten valtionavustus eroaa esim. valtionosuudesta käyttäen esim. Budjettisanastossa s. 227 olevaa käsittekaaviota? Siinä kaaviossa on selvä, että valtionapu on valtionavustuksen yläkäsite.

2 Huomautuksen 3. kappaleen 1. virkkeessä voisi muuttaa imperfektiin myönnettävät ☐ myönnettyt ja voidaan ☐ voitiin.

Pitäisikö saman virkkeen viimeinen sivulause olla muodossa "... joissa avustus voitiin kohdentaa esimerkiksi valistukseen ja neuvontaan (Palosuojelurahasto/SM) tai saaristoalueiden jätehuoltoa edistävään toimintaan (YM)."?

3 Huomautuksen 4. kappaleen viimeisessä virkkeessä voisi muuttaa imperfektiin myönnettävä ☐ myönnetty.

4 Huomautuksen 2. kappaleessa luontevampi sanajärjestys voisi olla: "Investointiavustuksia ovat esimerkiksi vuonna 2018 myönnettyt kalustohankeavustukset..." Myös virkkeen loppupuolella kannattaisi käyttää imperfektiä myönnettävät ☐ myönnettyt.

5 Huomautuksen 2. kappaleessa sujuvampi sanajärjestys voisi olla: "Hankeavustuksia ovat esimerkiksi vuonna 2018 myönnettyt hankeavustukset yhteisöille tai yksityishenkilöille tutkimus- ja kehittämishankkeisiin (Palosuojelurahasto/SM), rikosentorjuntahankkeisiin (OM), kulttuuriperinnön entisöintiin ja hoitoon (Museovirasto), elintarvikkeiden viennin kehittämishankkeisiin (MMM), lasten ja nuorten kulttuuria edistäviin hankkeisiin (Taike) sekä osa tieliikenteen turvallisuustoiminnan edistämisen avustuksista (LVM)."

6 Huomautuksen 2. kappaleen voisi selkeyden vuoksi jakaa kahteen virkkeeseen ja käyttää johdonmukaisuuden vuoksi samaa rakennetta kuin aikaisemmissa vastaavissa esimerkeissä käsitteiden 5 ja 6 kohdalla: "Yhteisöjen valtionavustukset voivat olla yleisavustuksia tai erityisavustuksia. Yhteisöjen valtionavustuksia ovat esimerkiksi vuonna 2018 myönnettyt yleisavustus Saamelaiskäräjille, Rikosuhripäivystykselle ja Julkisen sanan neuvostolle (OM) ja erityisavustus hevostalouteen (MMM)."

8 Määritelmä on varmasti hankala muodostaa. Voisiko kankeahkon yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen liittyvän päämäärän edistämisen sijaan olla vaikkapa "...valtionavustuksia kanavoidaan yhteiskunnallisiin tarpeisiin / yhteiskunnallisen vaikuttavuuden saavuttamiseksi / yhteiskunnallisen vaikuttavuuden päämääriin" tai "...valtionavustuksia kanavoidaan toimintaan, jolla tavoitellaan yhteiskunnallista vaikuttavuutta"?

Englanninkielinen huomautus on epähuomiossa siirtynyt väärän termin alle. Se pitäisi siirtää termin 7 yksityishenkilön valtionavustus alle.

9 Pitäisikö huomautuksen 3. kappaleen ensimmäisen virkkeen säädöslinkistä poistaa kursivointi?

14 Huomautuksessa on esimerkkilistan edellä sanat kuten esimerkiksi. Pelkkä kuten riittäisi ja sanan esimerkiksi voisi poistaa.

Pitäisikö ruotsinkielisen huomautuksen viimeinen sana utvärdering myös kursivoida?

17 Huomautuksen 2. kappale on erinomaista lisätietoa siitä, mitä valmisteluun käytännössä kuuluu!

18 Pitäisikö huomautuksen viimeisessä virkkeessä olla linkki valtiovastustuslakiin?

33 Ruotsinkielisestä määritelmästä puuttuu kursivointi ja linkki termistä aktör.

38 Ruotsinkielisestä määritelmästä puuttuu kursivointi ja linkki termistä aktör.

59 Puuttuuko tietueesta näkökulmamerkintä? Vaikuttaa siltä, että määritelmä on laadittu pelkästään hallintoasian näkökulmasta, vaikka muutoksenhaku koskee myös riita- ja rikosasioita ja termiä käytetään myös niiden käsittelyssä.

Kun määritelmässä viitataan hallintopäätökseen, niin silloin muutoksenhaku koskee myös hallinnon sisäistä hallintopäätöstä. Onkohan näin myös todellisuudessa?

61 Huomautuksessa mainitaan, että käsite perustuu osittain Julkisen hallinnon yhteiseen sanastoon. Ainakin määritelmä on täysin sama. Erittäin hyvä, että on hyödynnetty yhteisesti laadittuja määritelmiä.

Englanninkielisen määritelmän alkuun on jäänyt epämääräinen artikkeli.

63 Huomautuksen sopisi sanan kuten tilalle paremmin sana esimerkiksi.

68 oikaisuvaatimus, oikaisupyynnö

Termi oikaisuvaatimus on sanastossa käsitekaavioissa 5 (käsittely) ja 6 (asiakirjat) ja oikaisuvaatimus on molemmissa määritelty asiakirjana. Eryteisesti kaaviossa 5 ja käsittelyä koskevassa termistöissä luvussa 5 oikaisuvaatimus olisi voitu määritellä toiminnaksi (muutoksenhakeinoksi) eikä asiakirjaksi. Luvussa 6 oleva asiakirjaksi määritelty termi pitäisi varmaankin tarkalleen ottaen olla oikaisuvaatimuskirjelmä. Koska usein asiakirjaakin tarkoittava termi lyhenee pelkäsi oikaisuvaatimukseksi, siinä voisi olla myös oikaisuvaatimus (2). Ehdotus: oikaisuvaatimus (1) ja ehkä oikaisupyynnö (1) lisätään lukuun 5 ja määritellään toimintana, muutoksenhakeinona. Luvun 6 käsitteen 68 termit olisivat oikaisuvaatimuskirjelmä, oikaisuvaatimus (2) ja mahdollisesti oikaisupyynnö (2). Käsitekaaviot voisi korjata vastaavasti.

oikaisuvaatimus:

oikaisukeino, jossa hallintoviranomaiselle tehdään kirjallinen pyynnö viranomaisen päätöksen muuttamiseksi [Kuntasanasto]

erityissäännökseen perustuva hallinnon sisäinen muutoksenhakein, jonka nojalla yksityinen voi vaatia hallintoviranomaiselta virheelliseksi katsomansa hallintopäätöksen muuttamista tai kumoamista [Tieteen termipankki]

kontekstiesimerkit:

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti sille viranomaiselle tai muulle julkista hallintotehtävää hoitavalle, joka on tehnyt päätöksen. Oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava päätös, johon vaaditaan oikaisua, sekä se, millaista oikaisua vaaditaan ja millä perusteilla sitä vaaditaan. [Hallintolaki 434/2003, <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030434>]

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Vaatimuksen kirjallisesta muodosta täyttää myös viranomaiselle toimitettu sähköinen asiakirja. Oikaisuvaatimuskirjelmä on toimitettava kehittämis- ja hallintokeskukselle kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa tämän päätöksen tiedoksisaannista. [https://www.keha-keskus.fi/files/9114/4795/4853/OIKAISUVAATIMUSOHJE_KEHA_2015.pdf]

69 Termi valitus on sanastossa käsittekaavioissa 5 (käsittely) ja 6 (asiakirjat) ja valitus on molemmissa määritelty asiakirjana. Erityisesti kaaviossa 5 ja käsittelyä koskevassa termistössä luvussa 5 valitus olisi voitu määritellä toiminnaksi (muutoksenhakuksi) eikä asiakirjaksi. Luvussa 6 oleva asiakirjaksi määritelty termi pitäisi varmaankin tarkalleen ottaen olla valituskirjelmä. Koska löyhässä kielenkäytössä valituksella tarkoitetaan joskus myös itse asiakirjaa, siinä voisi olla valitus (2). Ehdotus: valitus (1) lisätään lukuun 5 ja määritellään toimintana; luvun 6 käsitteen 69 termit olisivat valituskirjelmä ja valitus (2). Käsittekaaviot voisi korjata vastaavasti.

valitus (sv besvär):

muutoksenhaku keino tuomioistuimen tai hallintoviranomaisen lainvoimaa vailla olevaan ratkaisuun [Kuntasanasto, Tuomioistuinsanasto]

Termiä valitus käytetään myös kuvattaessa valituskirjelmän sisältöä.

valituskirjelmä (sv besvärskrift):

asiakirja, jolla haetaan valittamalla muutosta tuomioistuimen tai hallintoviranomaisen ratkaisuun [Tuomioistuinsanasto]

kontekstiesimerkit:

Valituksen perilleajaminen

12 § (6.3.1998/165)

Määräaika valitusta varten on 30 päivää siitä päivästä, jona käräjäoikeuden ratkaisu julistettiin tai annettiin.

Viimeistään määräajan päättymispäivänä ennen virka-ajan päättymistä asianosaisen on toimitettava valituskirjelmä kärjäoikeuden kansliaan.

[Oikeudenkäymiskaari 4/1734, <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1734/17340004000>]

Valitus tehdään kirjallisesti. Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa hakijan kotikunnan hallinto-oikeudelle. [https://www.keha-keskus.fi/files/1114/8965/4051/Muutoksenhakuohje_KEHA.pdf]

71 ja 72 täydennyspyyntö, selvityspyyntö

Näissäkin voidaan tarkalleen ottaen ajatella, että pyyntö ei ole varsinainen asiakirja, mutta näille ei ehkä ole samalla lailla vakiintuneita asiakirjatermejä. Joitakin osumia nettihauissa tulee termeille täydennyspyyntökirje ja selvityspyyntökirje. Joissakin yleissanakirjoissa on hakusana pyyntökirjelmä. Tietueet 71 ja 72 voinee kuitenkin jättää ennalleen tai niissä voisi mainita, että termeillä viitataan myös kyseiseen toimintaan.

71 Huomautuksen viimeisenä sanana on selvitys. Tarkoitetaanko sillä käsitettä 73 (jolloin tulisi lisätä linkitys) vai jotain muuta selvitystä?

73 Ruotsinkielisen huomautuksen 5. kappaleeseen on tullut ylimääräinen välilyönti: med rapport av ses ☐ med rapport avses.

Hakemistot + kyseiset termit Sanastossa kerrotaan, että homonyymit merkitään numeroilla (1) ja (2) ja ihan oikein suomenkielisessä hakemistossa on näin merkitty termit avustettava toiminta (1) ja (2) ja ruotsinkielisessä hakemistossa termit ansökan (1) ja (2). Nämä ovat ihan oikein, koska termeillä on eri merkitys ja merkintätapa on linjassa sen kanssa, mitä sanaston alussa kerrotaan merkintätapojen käytöstä (s. 12).

Mutta mikä onkaan oikea tapa merkintätapa silloin, kun ei ole kyse homonyymeistä? Tällaisia ovat englanninkielisen hakemiston termit grant, scholarship ja supported activity. Vaikka ne esiintyvät kahden eri käsitteen alla sanastossa, niissä ei ole merkityseroa (kyseisillä englanninkielisillä termeillä viitataan aina samaan käsitteeseen, esim. supported activity viittaa molemmissa osuissa käsitteeseen 13). Kyse on vastineiden käyttöä ohjaavasta maininnasta; kyseinen vastine on ainakin toisessa kontekstissa hylättävä (grant ja scholarship kokonaan hylättäviä tämän sanaston konteksteissa).

Ehdotus: Voiko numerot jättää näistä kolmesta termistä pois, koska ne eivät ole homonyymejä? Voiko hakemistoon laittaa vain yhden rivin per termi esim. "grant.....1, 7"?

Jos tuo numerointi on yleinen käytäntö tai tulee jostakin standardista, sitten sanaston alussa olevassa ohjeessa voisi mainita myös toisen syyn numeroinnin käyttöön.

Saisiko sanastosta tavutuksen pois ainakin englanninkielisestä tekstistä? Esim. meillä valtioneuvostossa suositetaan tavutuksesta luopumista.

englanti Lisähuomioita sanaston englanninkieliseen osuuteen:

1 Hylättyjen termien kohdalla lukee "state aid (in EU)". "in EU" on epäselvä. Jos tämä tarkoittaa, että voi/pitää käyttää "state aid" -termiä EU-teksteissä, niin kannattaa kertoa.

1 Ehkä tähän kannattaa myös lisätä hylättyjen listaan "central government grant/transfer". Muuten voi tulla mieleen käyttää "central" varsinkin kun valtionosuus-termissä on "central government".

2-7 ja siitä eteenpäin Olisiko hyvä mainita näiden käsitteiden yhteydessä miten suhdaudutaan discretionary-sanan käyttöön. Eli jos käännöskonteksti on sellainen, että halutaan käyttää discretionary-sanaa, miten se käytettäisiin, esim. "discretionary general grant" vai "general discretionary grant"?

6 Lukee, että käänнос englanniksi on joko "grant for communities" tai "community grant". Oliko tietty syy siihen community-sanan käyttöön? Kun "community" yleensä viittaa yhdyskuntaan eikä sen merkityskenttään kuulu esim. yritykset, ehkä parempi käyttää sanaa "corporation" tai "corporate entity". (Yhteisö on hankala sana ja "corporation" teknisesti oikea mutta käytännössä ei läpinäkyvä.)

6 termi ehdottaisin että "community grant" olisi hylättävä vastine, koska se voidaan tulkita tarkoittamaan yhteisön myöntämää avustusta jollekin taholle eikä yhteisön saamaa avustusta.

11 määritelmä purpose of the discretionary government grant determined by the government grant provider or the parties to the government grant contract (en määritelmässä välilyönti puuttuu keltaisella merkittyjen sanojen välistä)

12 "government grant activities" –termin merkitys näin kirjoitettuna on minusta epäselvä. Jos se viittaa avustusten antamiseen liittyvään prosessitoimintaan, voiko se olla esim. "government grant-awarding activities"?

Samasta syystä annettu vaihtoehto "activities pl related to discretionary government grants" on minusta epäselvä. Voiko se olla esim. "activities related to awarding government grants"? Eihän tarvitse siinä Sanaa "discretionary", jos sanaa ei käytetä muissa termeissä.

Minusta määritelmä ei ole tarpeeksi selkeä. Jotenkin tuntuu, että ainakin määritelmän perusteella se kuulostaa lähellä käsitettä 13.

13 Jos "supported activity", miksei myös "grant-supported activity"? Entä esim. "activities funded by government grants" tai "grant-funded activities"? Jos halutaan käyttää "grant-supported" eikä "grant-funded", kannattaa merkata jälkimmäinen hylättäväksi muodoksi. En itse kuitenkaan heti näe mitään merkityseroa niiden välissä.

Olisiko mahdollista tehdä selkeämmäksi ero tämän käsitteen ja käsitteen 12 välissä?

23 Viitaten käsitteeseen 13, olisiko mahdollinen myös "reporting on a grant-supported activity"?

23 termi reporting on an activity supported by a government grant; ehdottaisin englannin termin muotoon "an" eikä "the", koska toimintoja on määritelmän mukaan enemmän kuin yksi.

26 määritelmä activity in which data on the evaluated subject matter is systematically analysed and interpreted using the agreed criteria and method... Ehdottaisin että sana agreed korvattaisiin sanalla "selected", koska suomenkielinen määritelmä käyttää "valittujen" (eikä sovittujen)

28 määritelmä Jos termi 23 muutetaan "an" muotoon, termissä 26 ja sen määritelmässä se tulisi myös huomioida

28 Entä "evaluation of grant-supported activity"?

29 määritelmä evaluation carried out by one or more government grant authorities or by other parties on their behalf to... Ehdotan että sana by lisätään luettavuuden parantamiseksi

30 "Party" on ok, mutta miten tämä termi käytetään käytännössä? Miksi ei kävisi joissakin konteksteissa myös esim "participant" tai "entity"?

33 Onko missä selitys mitä "redistributed" tarkemmin tarkoittaa?

35-37 "Officer" vai "Official"?

38 Valtionavustuksen myöntäjä voisi olla myös party awarding a discretionary government grant.

46 määritelmä ...the use of a discretionary government grant because there has been a change in the circumstances of... Koska kyseessä on määritelmä, ehdottaisin keltaisella merkityn tilalle "due to"

48 "actual administrative decision" ei ole läpinäkyvä termi

48 termi Actual administrative decision terminä ei ole kovin osuva. Voisiko toimia paremmin esim. "explicit administrative decision" tai "principal administrative decision"? Tai "formal" tai jotain muuta, kunhan ei "actual"

51 määritelmä government grant decision made on a matter concerning a government grant payment Ehdottaisin että keltaisella merkitty muutetaan muotoon "the payment of a government grant, joka mielestäni toimisi tässä paremmin

53 termi ja määritelmä termi: decision on the review of a government grant

määritelmä: matter concerning a review of a government grant

Mielestäni keltaisella merkityt olisi hyvä yhtenäistää. Itse valitsisin "a"

61 Asiakirjan eheys mietityttää vielä. Vastinevaihtoehtoina on pohdittu esim. unchanged, uncorrupted, complete mutta toimisiko lopulta parhaiten jokin muotoilu integrity-sanasta?

- a set of data which has the properties of indisputability, integrity and authenticity and which pertains to a given period of time
- a set of data of indisputability, integrity and authenticity pertaining to a given period of time
- a data set of indisputability, integrity and authenticity which pertains to a given period of time

63 “submission” vähän epäselvä, kun voi myös tarkoittaa esitystä/ehdotusta. Kai tarkoitus oli “submission of an application”?

68 määritelmä ... made by that authority or party... Ehdottaisin keltaisella merkityn sanan korvaamista sanalla “the”

Elomaa Niina

Valtioneuvoston kanslia - Valtioneuvoston kanslia, käännös- ja kielitoimiala